

ÚSTAV ANALYTICKÉ CHEMIE

Akademie věd České republiky, v. v. i.

Veveří 97, BRNO

iac
brno

UIACH AV ČR, v. v. i.

84 zaměstnanců
57 pracovníků výzkumu a vývoje
47.4 plných úvazků
7 výzkumných oddělení

Hlavní činnost pracoviště

Výzkum a vývoj v oblasti analytických metod:

- elektroforéza
- elektrochromatografie
- mikrokolonová kapalinová chromatografie
- superkritická extrakce a chromatografie
- hmotnostně spektrometrické metody
- atomová absorpční, emisní a fluorescenční spektrometrie
- miniaturizace instrumentace
- nanotechnologie

Výzkumná oddělení

- analytika životního prostředí
- bioanalytická instrumentace
- elektromigrační metody
- proteomika a glykomika
- separace stlačenými tekutinami
- separace v kapalně fázi
- stopová prvková a speciální analýza

Projekty řešené v UIACH v roce 2007

17 GA AV

6 GA ČR

4 MŠMT ČR

1 MZd ČR

2 MZe ČR

1 MŽP ČR

Zahraniční:

1 USA

Spolupráce s vysokými školami:

Přírodovědecká fakulta MU Brno

Lékařská fakulta MU Brno

Fakulta chemická VUT Brno

Fakulta strojního inženýrství VUT Brno

Agronomická fakulta MZLU Brno

Přírodovědecká fakulta UK v Praze

Fakulta chemického inženýrství VŠCHT Praha

Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého Olomouc

Fakulta chemicko-technologická Univerzity Pardubice

Spolupráce s dalšími institucemi v ČR:

Dětská nemocnice v Brně

Výzkumný ústav pivovarský a sladařský v Brně

**Ústav pěstování, šlechtění rostlin a rostlinolékařství MZLU
v Brně**

**Státní ústav pro jadernou, chemickou a biologickou ochranu,
pobočka Brno**

Mikrobiologický ústav AV ČR, v.v.i.

Ústav molekulární genetiky AV ČR, v.v.i.

Státní zdravotní ústav v Praze

Ústav kvasné chemie a bioinženýrství VŠCHT Praha

Výzkumný ústav potravinářský v Praze

Státní rostlinolékařský ústav Olomouc

Počet publikací v roce 2007:

původní práce	56
knihy, kapitoly	5
konferenční příspěvky	105
impaktní přínos	128,76
IP pracovníka	2,72

Osobnosti UIACH

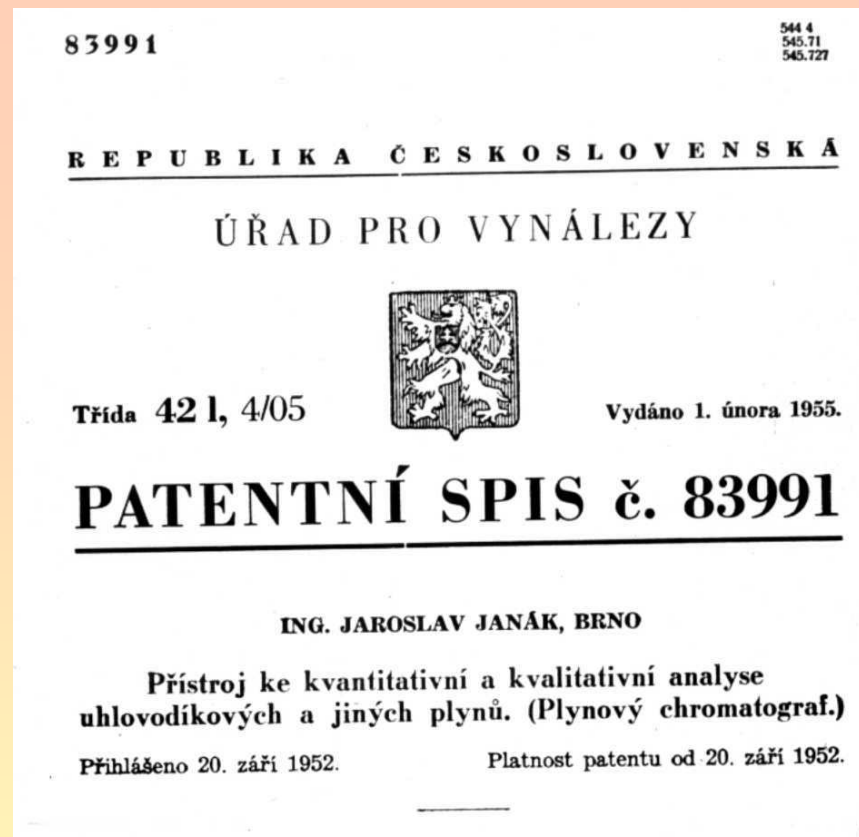

Prof. Ing. Jaroslav Janák, DrSc., dr.h.c.

*1924

zakladatel a první ředitel ústavu

**iac
brno**

Československý patent „Přístroj pro kvantitativní a kvalitativní analýzu uhlovodíků a jiných plynů“ z roku 1952 - první patent na světě udělený na plynový chromatograf

jac
brno

Ocenění a medaile

Prof. Ing. Jaroslav Janák, DrSc., dr.h.c.

- **Medaile M. S. Cvěta „Za vynikající výzkum v chromatografii“ (Mnichov, Německo 1974)**
- **pamětní medaile M. S. Cvěta (Tallin, Estonsko 1978)**
- **zlatá medaile Jaroslava Heyrovského (Praha 1984)**
- **Zlatá pamětní medaile (Universita Ferrara, Itálie 1991)**
- **zlatá medaile „Leading Intellectual of the World“ Americké biografické společnosti (Raleigh, N.C., USA, 2004)**
- **čestná medaile Akademie věd ČR „De Scientia et Humanitate Optime Meritis“ (2005)**

Ing. Josef Novák, CSc.
*1932 - † 1986

- **Plynová chromatografie**
- **Stopová kvantitativní analýza**

**(spolu)autor více než 100 původních prací,
4 knih a mnoha patentů**

jac
brno

Prof. RNDr. Petr Boček, DrSc.
*1941

212 impaktovaných publikací
57 kapitol v monografiích
> 5 500 citací

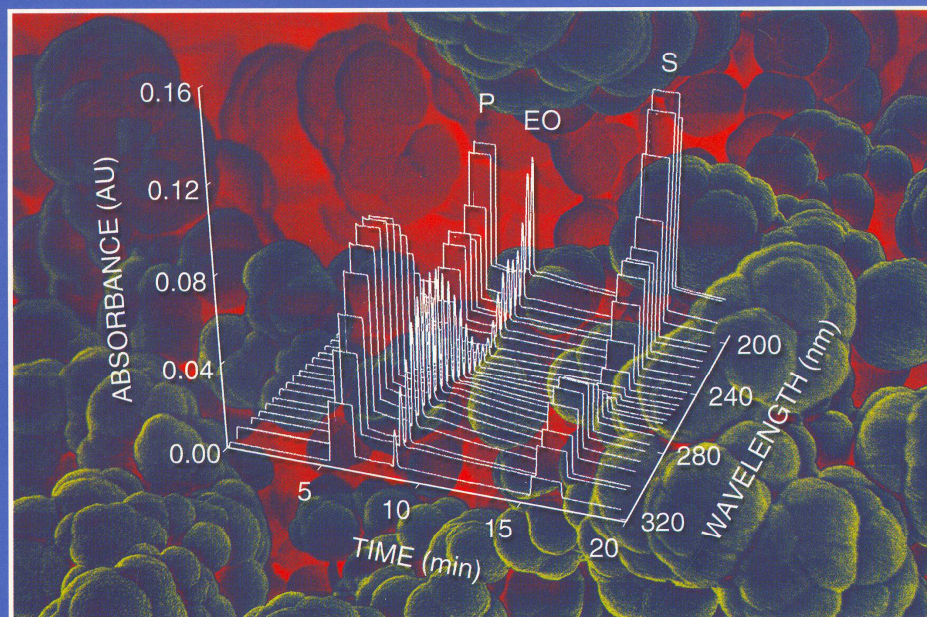
iac
brno

ELECTROPHORESIS

SPECIAL ISSUE

23'06

www.electrophoresis-journal.com

**Dedicated to
Professor Petr Boček
at his 65th Birthday**

Guest Editor: Ludmila Krivánková

 WILEY-VCH

**jac
brno**

Ing. Jiří Vejrosta, CSc.
*1945 - † 2001

**Vývoj instrumentace superkritické fluidní
chromatografie a extrakce**

**(spolu)autor více než 90 původních prací,
5 přehledných souborných prací nebo kapitol
v knihách, 6 patentů**

**iac
brno**

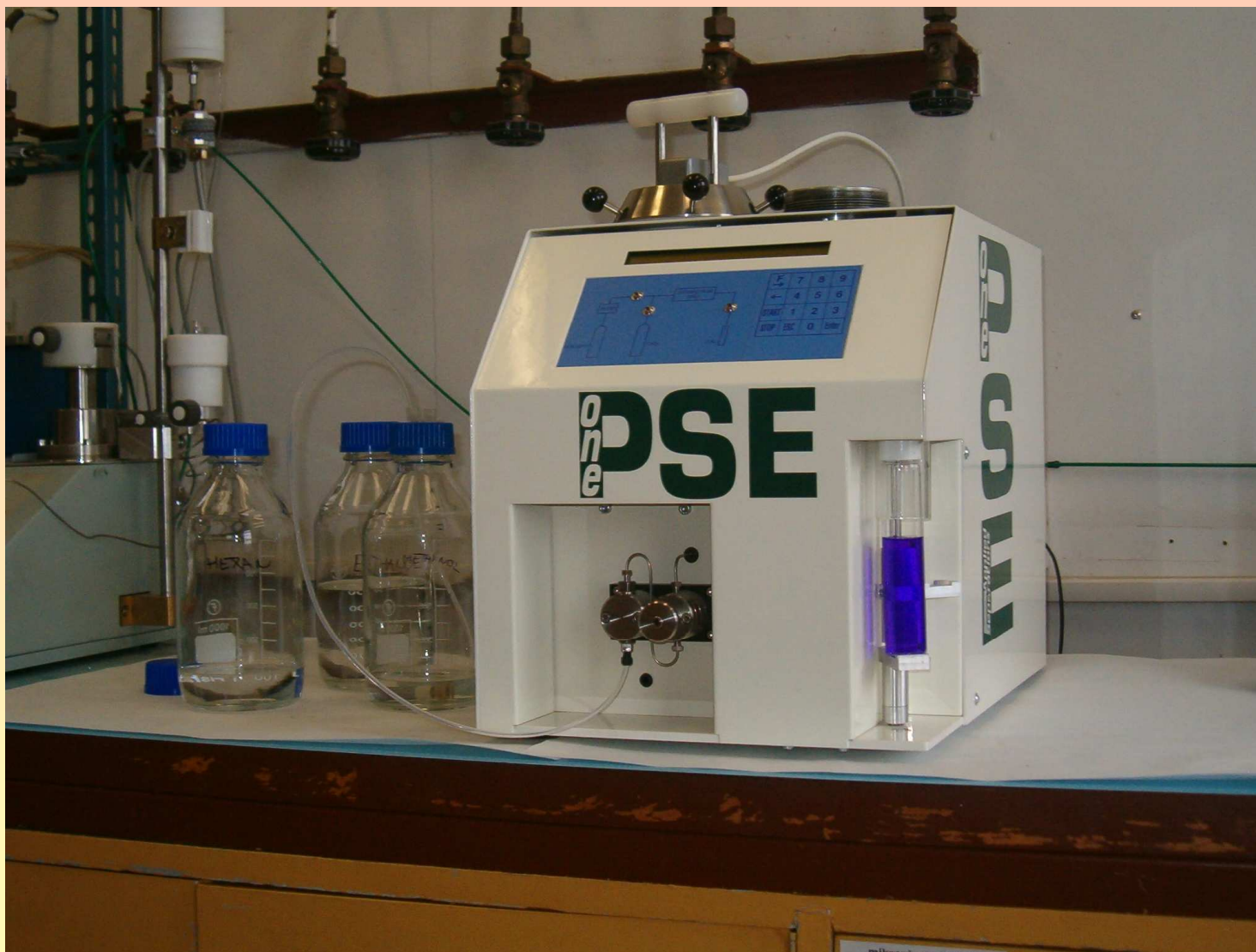
**Významné výsledky
vědecké činnosti
v posledních letech**

Vývoj analytických přístrojů pro vysokotlaké extrakce

Pracovníci UIACH AV ČR Ing. Jiří Vejrosta, CSc. († 8.7.2001) a Ing. Pavel Karásek, Ph.D. ve spolupráci se společnostmi **SEKO-K, s.r.o.** (Brno) a **Applied Separations** (Allentown, Pennsylvania, USA) vyvinuli několik analytických přístrojů pro vysokotlaké extrakce.

Řístroj pro superkritickou fluidní extrakci
tuhých vzorků

onePSE - přístroj pro extrakci organickými rozpouštědly za zvýšených teplot a tlaků

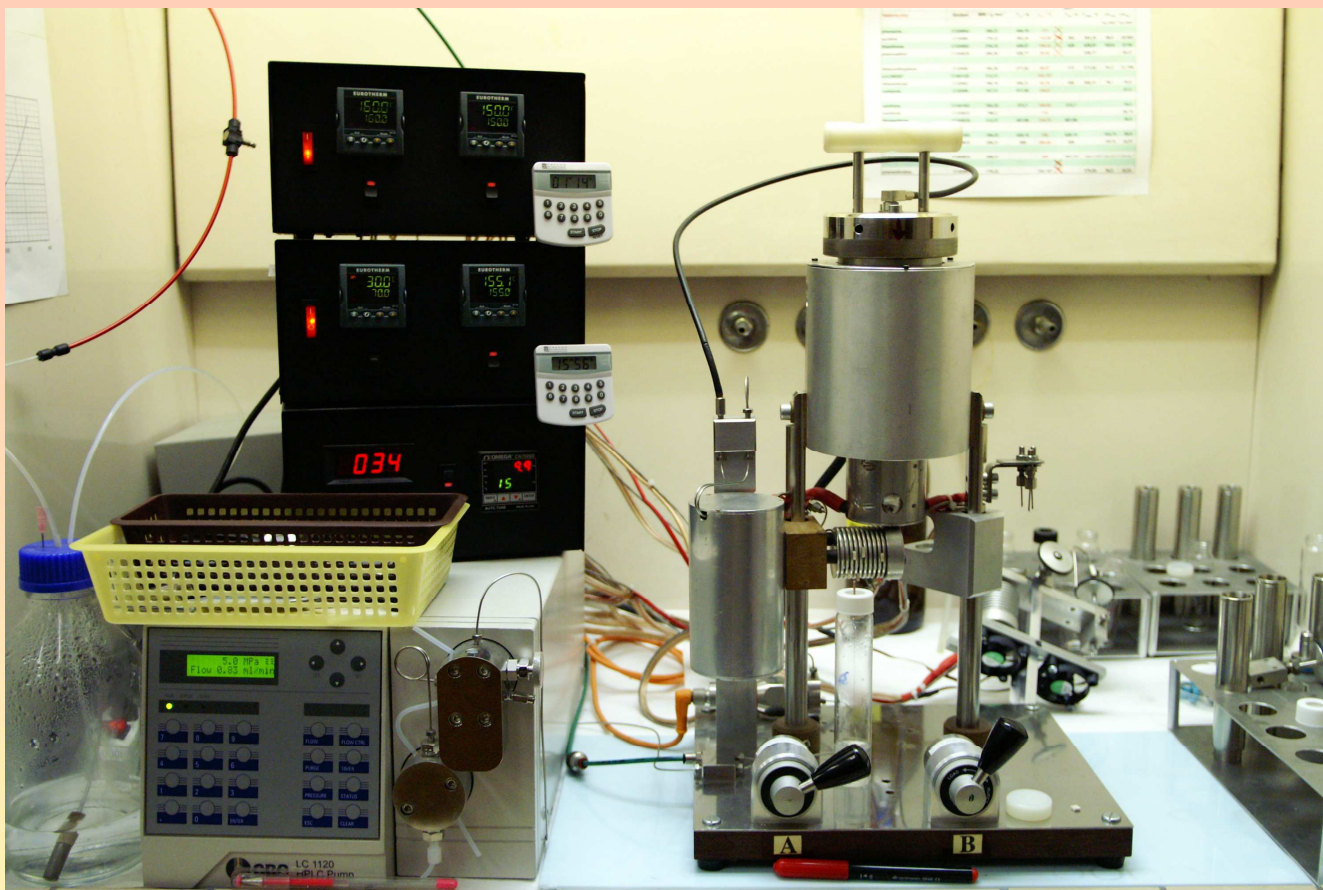
jac
brno

fastPSE – další model přístroje pro extrakci organickými rozpouštědly za zvýšených teplot a tlaků

Stlačená horká voda jako nekonvenční rozpouštědlo

Ing. Pavel Karásek, Ph.D. vyvinul přístroj pro extrakci stlačenou horkou vodou, který může sloužit jak pro analytické extrakce s využitím stlačené horké vody, tak i pro aplikačně významná měření rozpustností tuhých organických látek ve stlačené horké vodě.

Vývojová sestava přístroje pro extrakci stlačenou horkou vodou, která může pracovat do teplot 300 °C.

Pro využití specifických vlastností superkritické vody připravujeme konstrukci extraktoru pro práci za teplot vyšších, než je kritická teplota vody (374 °C).

Metoda rychlé detekce a identifikace patogenních mikroorganismů a virů pomocí elektromigračních technik a hmotnostní spektrometrie

Kapilární izoelektrická fokusace mikroorganismů a pI markerů.

Mikrobiální vzorek:

(A) *St. Aureus*

(B) *E. coli*, *St. aureus*, *Str. agalactiae*

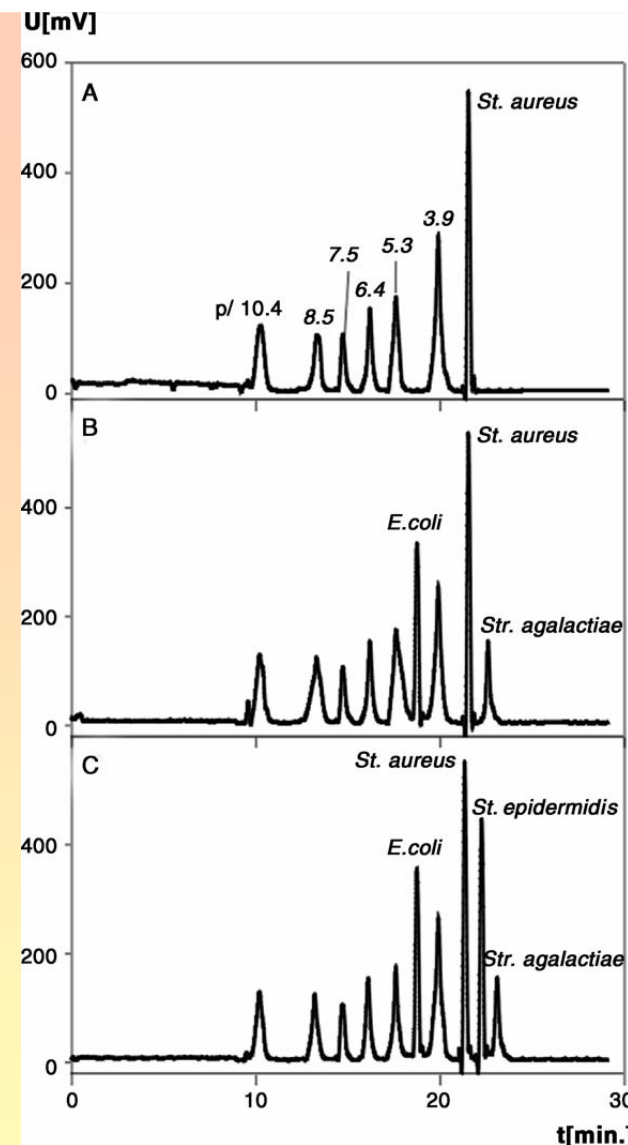
(C) jako B plus *St. epidermidis*

Spolupracující instituce:

LF MU Brno

Státní rostlinolékařský ústav, Olomouc

Státní ústav pro jadernou, chemickou a biologickou ochranu (SUJCHBO)

iac
brno

Vývoj amfoterních sloučenin použitelných jako nízkomolekulární pI markery

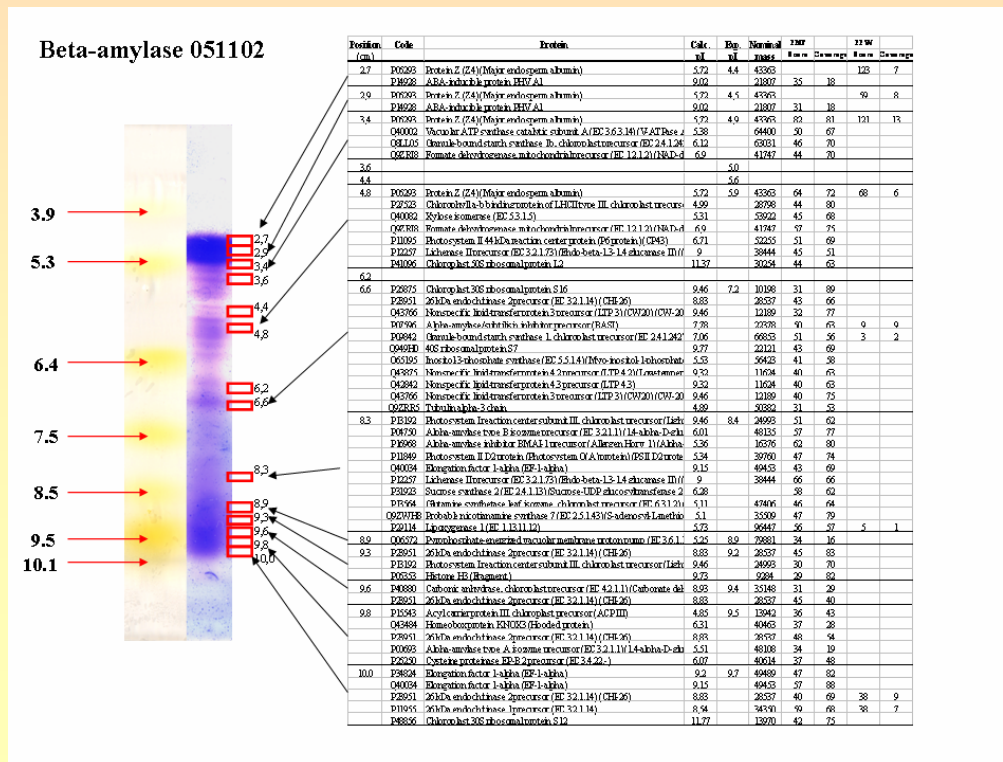
Možnosti využití:

v gelové, kapilární, mikrofluidní i preparativní formě isoelektrické fokusace snadnější určení pI proteinu ve srovnání s použitím referenčních proteinů

vizualizace fokusace, optimalizace a kontrola vývoje pH gradientu, struktury gelu

Nová proteomická metoda pro identifikaci proteinů s využitím nízkomolekulárních pI markerů

- bez nutnosti vybarvování proteinů - podstatné urychlení a zjednodušení analýzy
- určení skutečných isoelektrických bodů proteinů – dosud jen výpočtem ze struktury proteinu

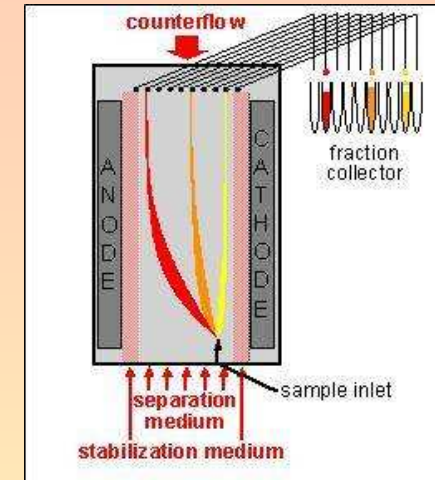

Preparativní isoelektrická fokusace

Weber G., Bocek P. Electrophoresis 19 **1998** 3090-3093

Weber G., Bocek P. Electrophoresis 19 **1998** 3094-3095

Dr. Weber GmbH, Kirchheim, Germany

TECAN CERTIFICATE OF ANALYSIS

1. CHEMICAL PRODUCT AND COMPANY IDENTIFICATION
 Product: Proteom Basic Kit
 Cat. No. 893001
 Tecan Austria GmbH
 Unterebergstrasse 10
 Gmünd, A-1504
 Austria
 +43-646-8933

2. LOT NUMBER Basic Kit: 020908

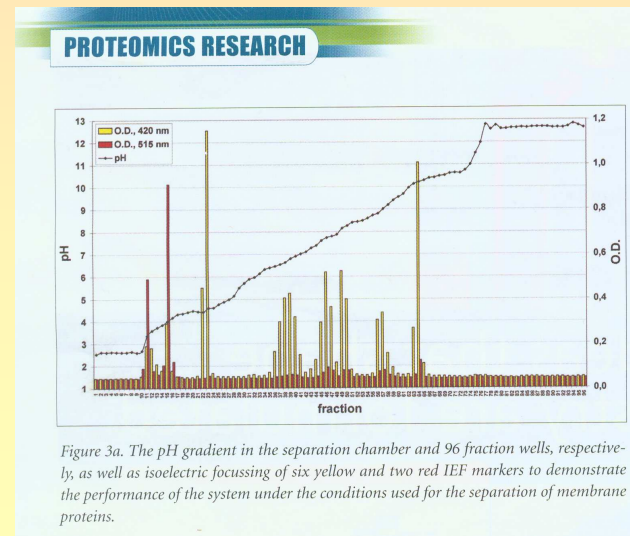
Profile 1: 020905   pI Markers: 020905 (see attached COA)
 Profile 2: 020906   SPADNS: 020905 (see attached COA)
 Profile 3: 020903

3. QUALITY CONTROL RESULTS

Apparatus	Profile 1	Profile 2	Profile 3	Functional
Optics	OK	OK	OK	OK
Temperature	OK	OK	OK	OK
Flow rate	OK	OK	OK	OK
SPADNS	OK	OK	OK	OK
pI Markers	OK	OK	OK	OK
pH and Conductance	OK	OK	OK	OK
Profile 1	PASS	PASS	PASS	PASS
Profile 2	PASS	PASS	PASS	PASS
Profile 3	PASS	PASS	PASS	PASS
Functional	PASS	PASS	PASS	PASS

Separation Data on Proteom Basic Kit using High IICP Protocol

TECAN P/N: 893001   1 of 1

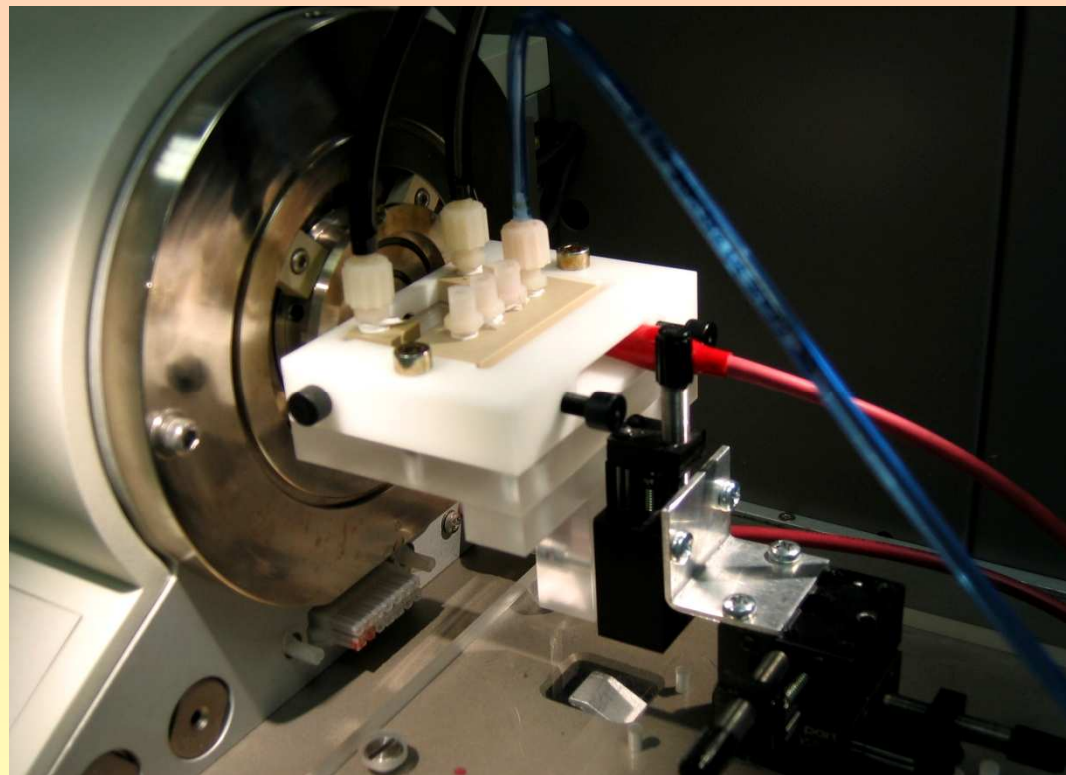
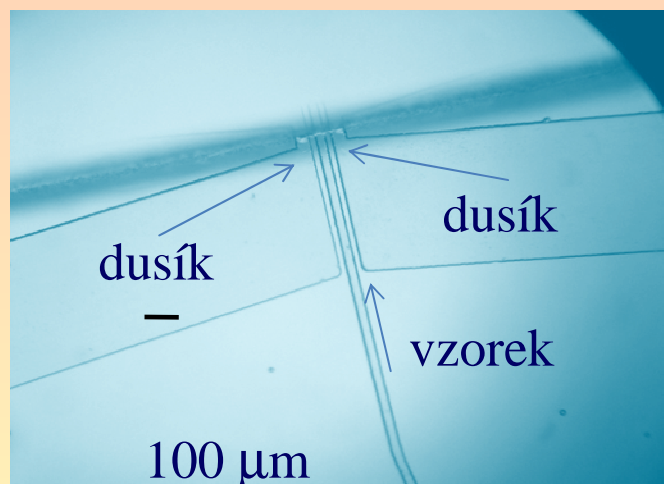
žluté pI markery 4.0, 5.3, 6.4, 7.5, 8.5, 10.1 a SPADNS

Preparativní IEF metoda pro dělení bílkovin

vhodná pro odsolení a
přečištění hrubých
proteinových
extraktů,
zjednodušuje a
rozšiřuje možnosti
následné proteomické
analýzy

Mikrofluidický nebulizátor pro ESI ionizaci

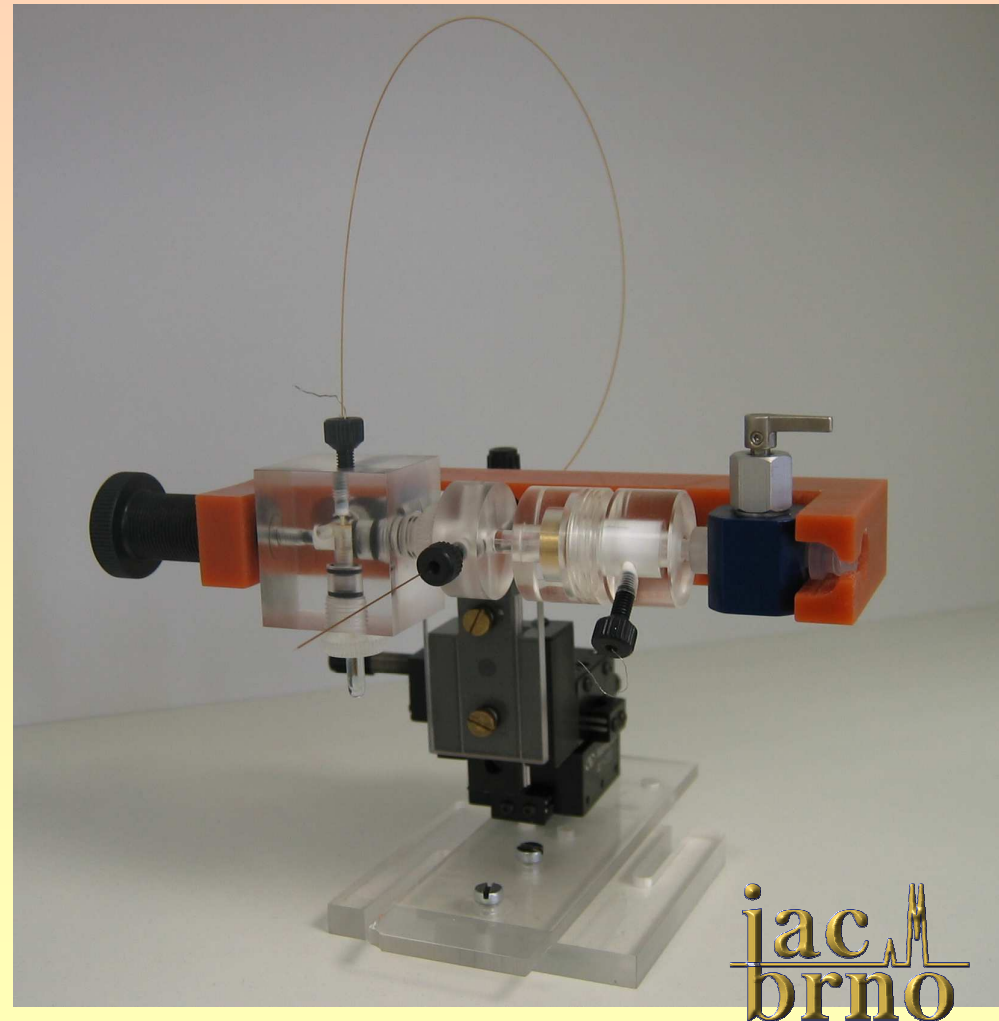
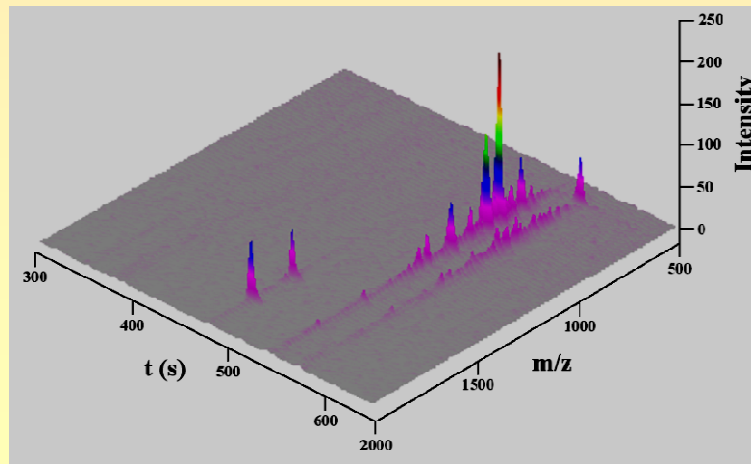

Příprava mikrostruktur
ve skleněných
a plastových substrátech

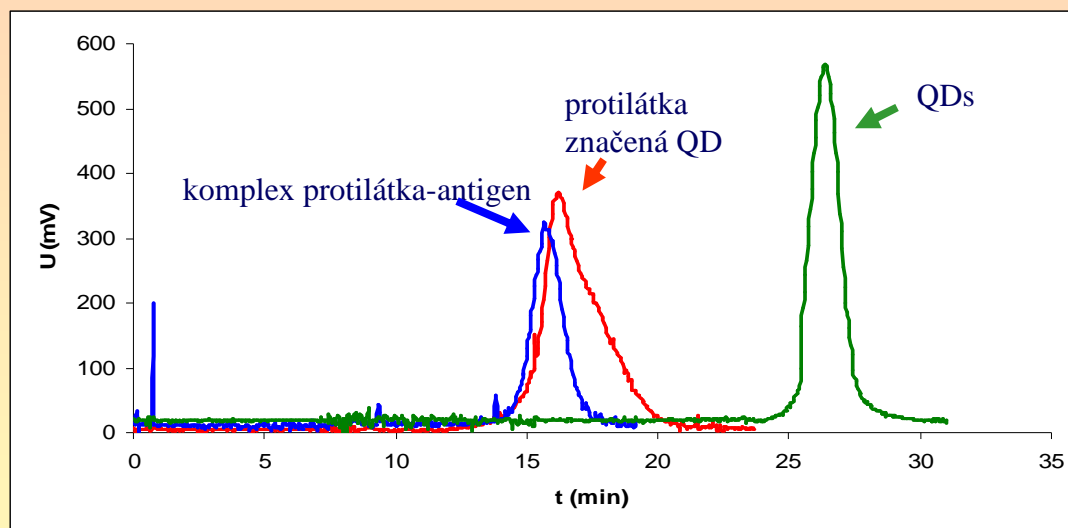
Návrh a příprava elektrosprejového rozhraní

Integrovaný systém pro CE separaci, enzymatické štěpení a ESI-MS

On-line spojení separace
kapilární zónovou
elektroforézou,
enzymatického štěpení a
analýzy hmotnostním
spektrometrem

Příprava fluorescenčních kvantových teček a jejich konjugátů s biomolekulami

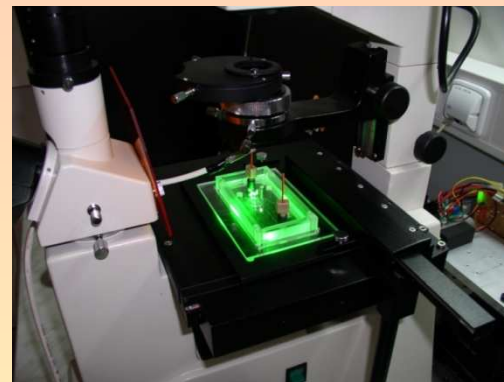
Příprava CdTe kvantových teček o různé velikosti částic

Konjugace kvantových teček s biomolekulami

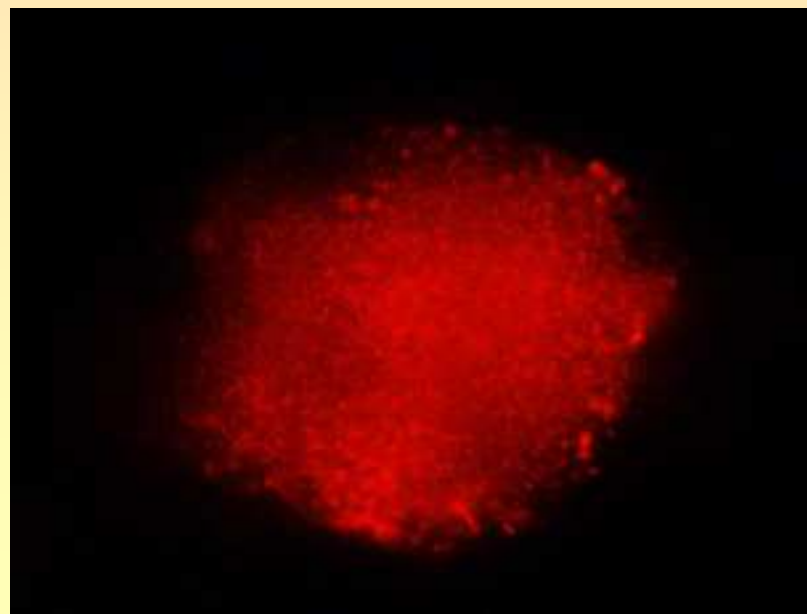
Analýza konjugátů kapilární elektroforézou

Zobrazování, manipulace a analýza jednotlivých buněk

Příprava mikrofluidického zařízení pro elektroforetickou separaci

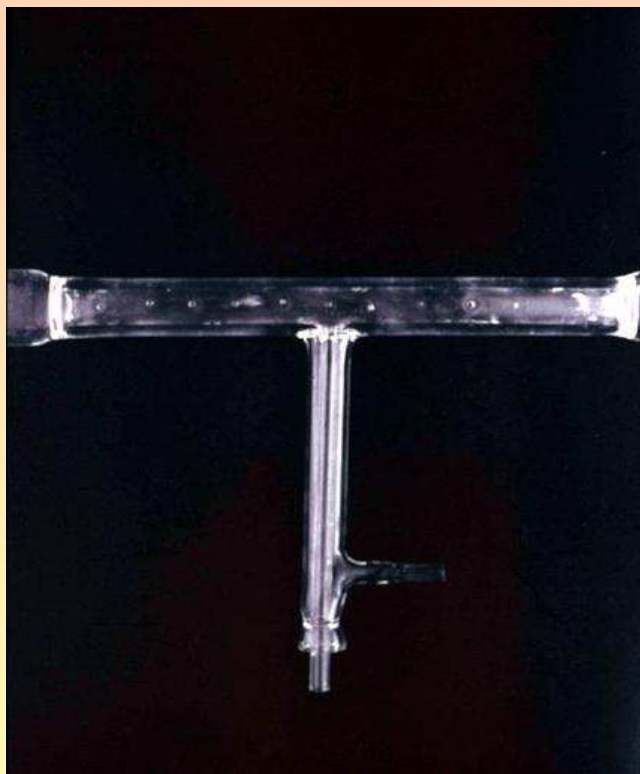
Specifické (pomocí protilátek) a nespecifické fluorescenční značení buněk, zejména kvasinek a lymfocytů

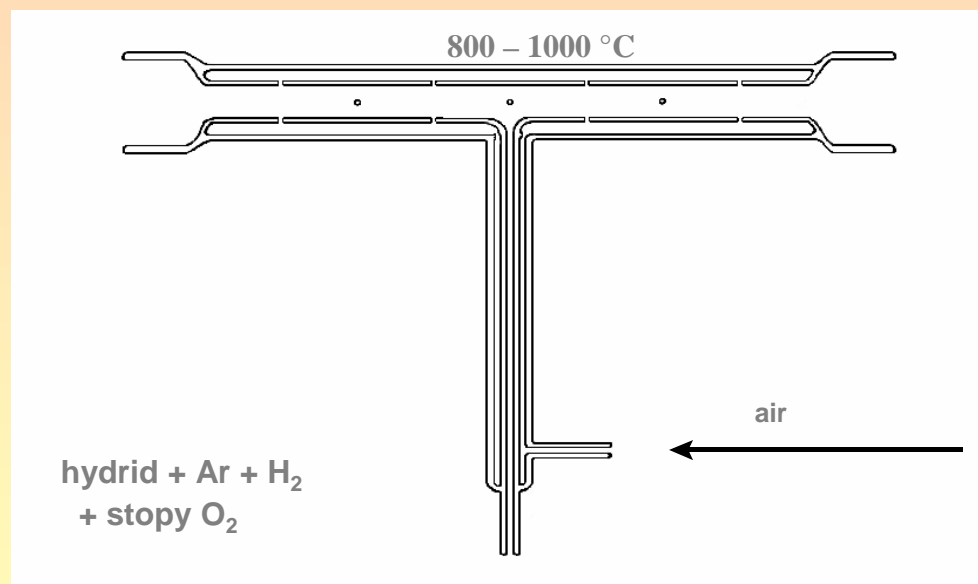

**Metodika pro stopovou prvkovou
a speciální analýzu sloučenin
v různých materiálech**

Multiatomizátor pro atomovou absorpční spektrometrii

1 patent a 1 přihláška

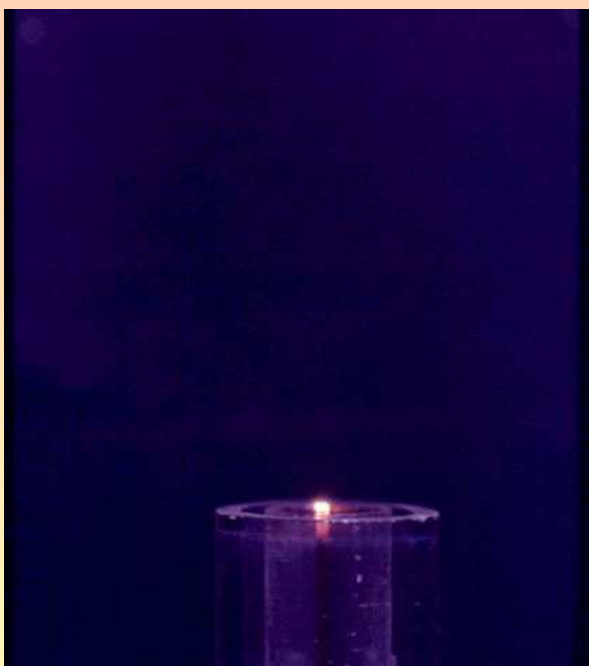

Zlepšuje odolnost vůči interferencím o dva řády

Vyráběn firmou RMI, s.r.o., Lázně Bohdaneč

jac
brno

Miniaturní plamínek pro atomovou fluorescenční spektrometrii

miniaturní plamínek
2800 °C v reakční zóně

zlepšuje citlivost minimálně o jeden řád

předchozí typ atomizátoru
max. 1300 °C

Nové metody založené na generování těkavých sloučenin

- Vývoj extrémně jednoduchého a laciného způsobu prekoncentrace As, Se, Sb, Bi, Te, Sn, Pb přímo v multiatomizátoru – 3 patentové přihlášky
  - předběžné výsledky: zlepšení citlivosti o 1-2 řády, t.j. možnost stanovovat ultrastopové koncentrace v řádu pg/ml i bez velmi drahé špičkové instrumentace
- Využití multiatomizátoru a miniaturního plamínku jako detektorů pro analýzu (mez detekce v řádu pg/ml) toxikologicky významných forem As v biologických matricích, například v tkáňových kulturách nebo v moči - 1 patentová přihláška

Společné projekty výzkumu a vývoje s podnikatelskou sférou

Snížení plnění celospolečenských funkcí lesa vlivem potenciálního působení přízemního ozonu v kontextu klimatické změny

Metoda měření ozonu vyvinuta na
UIACH

Partnerská organizace:
Ekotoxa Opava

Profit v rámci běžícího projektu:

- přístup k jedinečným datům týkajícím se obsahu ozonu v rámci ČR
- dlouhodobé zapůjčení měřicích přístrojů

iac
brno

Výzkum, vývoj a příprava výroby portálového analyzátoru nitrolátek v rámci mezinárodního výzkumného projektu EUREKA

Zadavatel:

RS Dynamics, s.r.o., Praha

Výsledek:

**Snížení šumu luminolu
při chemiluminiscenční detekci**

Profit:

Darován speciální dataloger umožňující sbírat analogová data z 15 míst a zobrazovací a vyhodnocovací software

**jac
brno**

Výzkum a zpracování dílčích postupů metodik odběru vzorků pro analýzy v radiometrické polní kontejnerové laboratoři

Spolupráce s firmou VF, a.s., Černá Hora (ČR) na vývoji zařízení V3H14C určeného pro odběry vzorků radionuklidů ^3H a ^{14}C ze vzduchu v systému radiační kontroly jaderných reaktorů a jaderných elektráren.

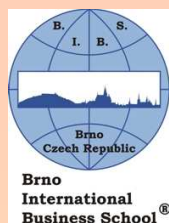

Vývoj a dodávka barevných pI markerů

Convergent Biosciences, Kanada

Založení klastru - 2006

POZVÁNKA NA DRUHÉ SETKÁNÍ: „ Průmyslové měření a diagnostika – analýza klastru“ 2. PRIORITNÍ OKRUHY

Datum: čtvrtek 10. 8. 2006

Čas: 15:00 hod.

Místo: Ústav analytické chemie AV ČR, Veveří 97, Brno

Další informace:

Ing. Marek Sittek,

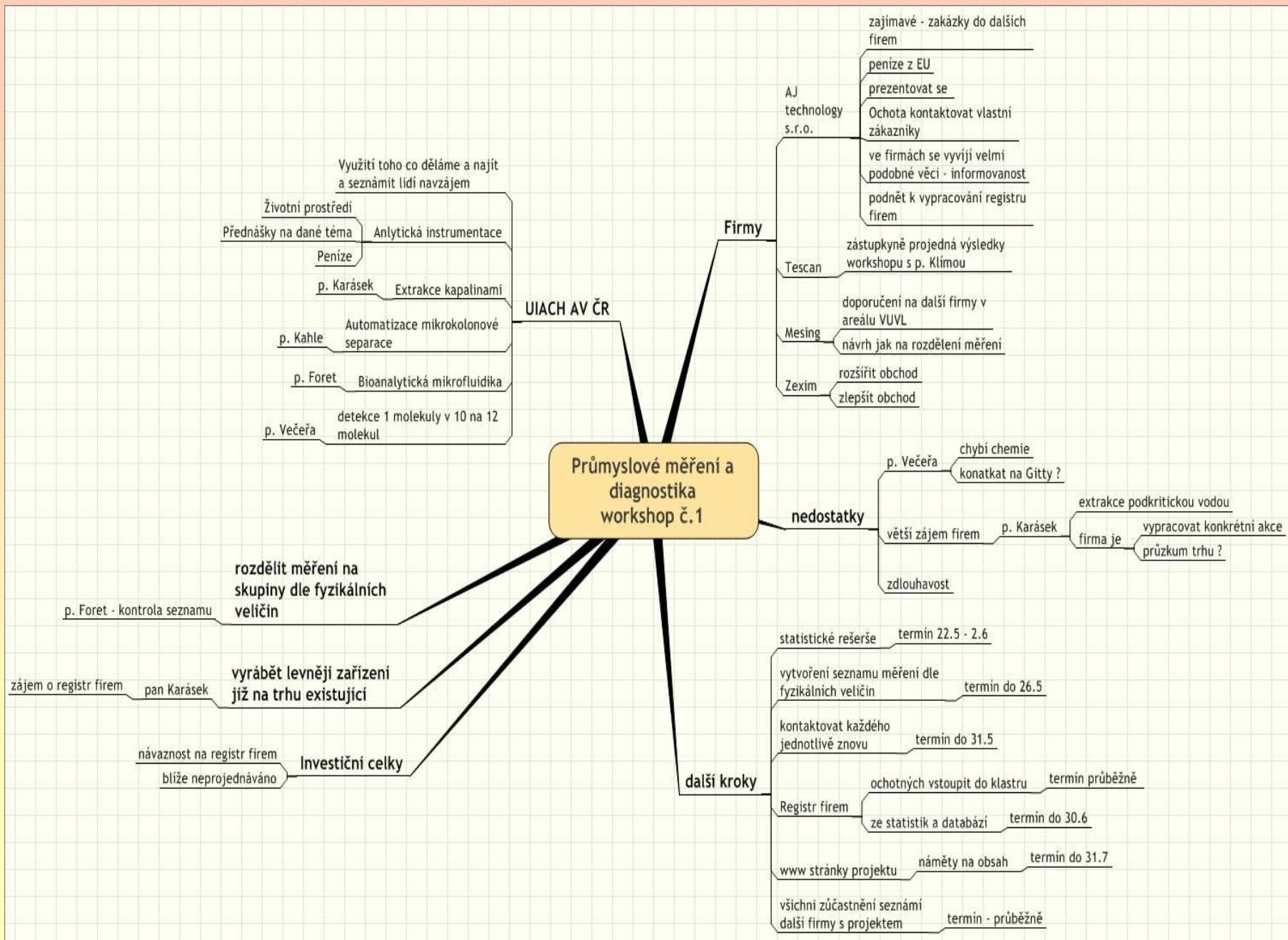
E-mail: marek.sittek@mintzberger.com

Telefon: 776 719 081

**TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM FONDEM PRO
REGIONÁLNÍ ROZVOJ A MINISTERSTVEM PRŮMYSLU A OBCHODU ČR**

Ústav analytické chemie AV ČR, v. v. i.

nabízí spolupráci s komerční sférou

**v oblasti vývoje instrumentace
pro analytickou chemii**

jac
brno

Děkuji Vám za pozornost

www.iach.cz